

Sygn. akt I ACz 770/13

POSTANOWIENIE

Dnia 27 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie I Wydział Cywilny w składzie następującym

Przewodniczący:	SSA Dariusz Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 27 grudnia 2013 r.

na posiedzeniu niejawnym sprawy

z powództwa (...) **Spółki z o.o. z siedzibą w R.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...), Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...), Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...), Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...)** i **Skarbowi Państwa - Wojewodzie (...)**

o zapłatę

na skutek zażalenia **powoda**

na postanowienie Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 28 maja 2013 r., sygn. akt I C 657/13

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z o.o. w R. wystąpił z żądaniem zapłaty przez pozwany Skarb Państwa kwoty 2 837 159 zł z tytułu użytkowania bez licencji powoda programu komputerowego do którego powód posiada prawa autorskie. Wskazując na swoją sytuację finansową, wynikającą również z braku opłat licencyjnych, powód domagał się udzielenia mu zwolnienia od kosztów sądowych w całości.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie rozstrzygając o wniosku powoda postanowieniem z dnia 28 maja 2013r. wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych oddalił.

W uzasadnieniu postanowienia wskazał, że dołączone do wniosku powoda kopie zeznań CIT – 8 wskazujące, że w roku podatkowym 2012 powód poniósł stratę nie są wystarczającym dowodem trudnej sytuacji ekonomicznej powoda. W ocenie Sądu Okręgowego świadczy o tym fakt, że w innej toczącej się sprawie powód poniósł opłatę w wysokości 20 000 zł.

Powód zaskarżając postanowienie Sądu Okręgowego w Rzeszowie w całości, zarzucił temu rozstrzygnięciu dokonanie błędnych ustaleń faktycznych, polegających na przyjęciu, że skoro powód uiścił w innej sprawie opłatę w 2012r. to w 2013r. ma wystarczające środki na uiszczenie opłaty w niniejszej sprawie.

Ponadto zarzucił, że skoro Sąd Okręgowy miał wątpliwości co do sytuacji ekonomicznej powoda powinien wezwać powoda do wykazania, że powód nie posiada dostatecznych środków na uiszczenie opłaty sądowej.

W uzasadnieniu zażalenia powód argumentował, że pomimo uwzględnienia w innej toczącej się sprawie prawomocnym wyrokiem żądań powoda, Skarb Państwa nie spełnił świadczenia i powód nie dysponuje środkami umożliwiającemu mu poniesienie kosztów sądowych. Powód podnosił, że zgodnie z art. 103 u.k.s.c. Sąd powinien wezwać powoda do złożenia dokumentów, które w ocenie Sądu mogłyby uzasadniać udzielenie zwolnienia. W ocenie żalącego Sąd Okręgowy błędnie ocenił, że podstawy do udzielenia zwolnienia od kosztów są tożsame z przesłankami do ogłoszenia upadłości i mylnie ocenił, że skoro powód kontynuuje działalność to posiada środki do jej prowadzenia.

Sąd Apelacyjny rozpoznając zażalenie powoda zważył, co następuje:

Zażalenie powoda, o ile zarzuca zaskarżonemu postanowieniu dokonanie błędnych ustaleń faktycznych i naruszenie przepisów postępowania poprzez nie wezwanie powoda do wykazania, że nie posiada wystarczających środków na pokrycie kosztów sądowych związanych z niniejszą sprawą, jest nieuzasadnione.

Ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w art. 103 określa zasady i przesłanki udzielenia zwolnienia od kosztów sądowych osobie prawnej. Jak to powszechnie przyjmuje się w orzecznictwie sądowym, skoro korzyść ze zwolnienia od kosztów ma odnieść strona, ona powinna w sposób sprawny i wszechstronny przedstawić argumenty na rzecz uwzględnienia wniosku.

Prawidłowo ocenił Sąd Okręgowy, że dokumenty dołączone do wniosku przez powoda nie dawały podstaw do ustalenia, że powód ubiegający się o zwolnienie od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych w dacie składania wniosku nie posiadał środków finansowych na ich pokrycie. Wniosek powoda o udzielenia zwolnienia pochodzi z 6 maja 2013r. a zeznanie podatkowe przedstawione przez powoda dotyczy 2012r. Powód podnosił co prawda, że na skutek braku opłat licencyjnych znalazł się w trudnej sytuacji, jednak nie wskazał czy i jakie podjął działania w celu wyegzekwowania od Skarbu Państwa prawomocnie zasądzonych należności. Sąd Apelacyjny zauważa w tym miejscu, że egzekucja przeciwko Skarbowi Państwa jest co prawda sformalizowana i wymaga uprzedniego wezwania o dobrowolne spełnienie świadczenia, jednak pod względem skuteczność jest łatwiejsza dla wierzyciela w uzyskaniu zaspokojenia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego przepis art. 103 inaczej niż jest to w przypadku art. 102 u.k.s.c. - nie uznaje nieudokumentowania lub nienależytego udokumentowania wniosku przez osobę prawną za brak formalny podlegający rygorowi z art. 130 k.p.c. Konsekwencją nie złożenia odpowiednich dokumentów na podstawie których Sąd mógłby ustalić brak środków jest oddalenie wniosku o udzielenie zwolnienia. Nie jest też wystarczające jak w przypadku art. 102 ust. 1 u.k.s.c. złożenie oświadczenia o braku środków (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2007r. sygn. akt V CZ 106/07). W konsekwencji takiej oceny Sąd Apelacyjny stwierdza, że rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego nie mogło stanowić uzasadnionej podstawy do podniesienia zarzutów zawartych w zażaleniu powoda. .

W tym miejscu uzasadnione jest powołanie się przez Sąd Apelacyjny na poglądy judykatury, podzielany przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie co do tego, że procesy sądowe są koniecznym elementem obrotu gospodarczego, dlatego przedsiębiorcy powinni uwzględniać związane z nimi koszty przy planowaniu przyszłych wydatków. Koszty procesu mają z zasady charakter zwrotny (art. 98 § 1 k.p.c.), zatem zachodzi konieczność tymczasowego ich wyłożenia, możliwa do pokonania - przy przejściowym braku własnych środków - w drodze kredytowania (por. też orzeczenie SN z dnia 18 grudnia 1990 r., II CZ 217/90, niepubl., oraz orzeczenie SN z dnia 24 listopada 1960 r., II CZ 155/60, RPEiS 1961, nr 4, s. 302).

W konsekwencji powyższej oceny Sąd Apelacyjny stwierdza, że o ile żaląca się spółka faktycznie nie posiada środków na poniesienie kosztów sądowych, to nie wykazała Sądowi istnienia tych okoliczności, przez co sama pozbawiła się możliwości skorzystania z dobrodziejstwa wynikającego z art. 103 u.k.s.c.

Wobec braku podstaw faktycznych i prawnych do uwzględnienia zażalenia należało orzec o jego oddaleniu na podstawie art. 385 w związku z 397 § 2 k.p.c.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji postanowienia.